

громадськості та втрати довіри до державних інститутів.

2. Порушення досконалої системи ринкової конкуренції, коли підприємство, що працює в оподатковуваній економіці, не може ефективно конкурувати з підприємством у тіньовому секторі, оскільки останнє, не сплачуючи податків і зборів, користується абсолютною конкурентною перевагою, тим самим усуваючи правопорядкове підприємство і знищує існуючі конкуруючі зв'язки.

3. Масштабна тіньова економіка також спотворює національну статистику країни, що дає неправильні сигнали про статус офіційних та неофіційних органів. Все це свідчить про те, що тіньова економіка в цілому має негативний вплив на національну економіку, оскільки порушує нормальну рівновагу, яка повинна відрізнятися в умовах ринкової економіки між суб'єктами господарювання.

Універсальних точних методів оцінки тіньової економіки поки що не відомо. Використання того чи іншого методу залежить від цілей дослідження і розв'язуваних завдань. При її вивченні дослідники мають переважно одну з таких цілей: фундаментальний теоретичний аналіз, статистична оцінка, оптимізація соціально-економічної політики, удосконалення правоохоронної діяльності, забезпечення екологічної безпеки. Залежно від вирішуваної проблеми змінюється ставлення до тіньової економіки, змінюються підходи та методи її оцінки. До вивчення тіньової економіки застосовуються економічний, соціологічний, кібернетичний та правовий підходи, які суттєво різняться у методологічному відношенні.

Список використаних джерел:

1. Ангелко І.В. Методичні основи оцінки обсягів тіньового сектору економіки. / І.В. Ангелко // Вісник СумДУ. Серія "Економіка". - 2011. - № 1. - С.180-189.

**Кабанячий В.В., д-р техн. наук, професор
Лебеза М.А., здобувач вищої освіти ступеня бакалавр
Національний технічний університет України
"Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"**

Роль авіації у сучасному розвитку економіки України

Галузі економіки у своєму комплексі формують валовий внутрішній продукт України і складаються із промисловості, будівництва, сільського господарства, торгівлі та сфери управління. В свою чергу, до промисловості відноситься виробництва ресурсів, напівфабрикатів та готової продукції. Кожна галузі промисловості відрізняється технологічними процесами, видами ресурсів, що використовуються у таких процесах, а також фаховими навичками залученого персоналу.

Відповідно до класифікації Державної служби статистики України галузь промисловості поділяється на такі підгалузі [1]:

- добувна промисловість і розроблення кар'єрів;
- переробна промисловість;
- постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря;
- водопостачання; каналізація, поводження з відходами.

Основною підгалуззю економіки, що поповнює валовий внутрішній продукт України у 2021 році є підгалузь переробної промисловості, яка дорівнює 61,3% загальної вартості реалізованої продукції [1]. Основними видами економічної діяльності у промисловій галузі економіки є виробництво харчових продуктів (яке дорівнює 16,3% загальної вартості реалізованої продукції України, або 585,1 млрд грн.) та металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів (яке дорівнює 17,8% загальної вартості реалізованої продукції України, або 640,2 млрд грн.). Немаловажною галуззю промисловості є електроенергетична галузь, підприємства якої за 2021 рік забезпечили ВВП на суму 497,4 млрд грн, або на 13,9% загального обсягу реалізованої продукції. Слід зазначити, що виробництво повітряних суден відноситься саме до галузі промисловості і дорівнює 0,5% обсягу реалізованої промислової продукції.

Галузь будівництво поділяється на будівництво будівель, інженерних споруд, трубопроводів та комунікацій, комплексних промислових споруд, а також інших інженерних споруд [2]. Основними видами діяльності галузі будівництва у 2021 році є будівництво автострад і доріг та нежитлових приміщень, частка яких у структурі обсягів виробленої будівельної продукції у 2021 році відповідно дорівнює 32,5 та 24,7%, що у грошовому виразі складає 84 та 63,7 млрд грн. Слід зазначити, що до галузі будівництва відноситься виробництво злітно-посадкових смуг, вартість яких у 2021 році становила 680.0 млн. грн.. або 0,3% від всієї вартості виробництва у будівництві.

Залежно від організації виробництва та використання біологічних ресурсів сільське господарство розподіляється на рослинництво та тваринництво. У сучасних умовах в рослинництві авіація використовується при догляді за посівами. За допомогою дронів фермери контролюють результати посівів та ступінь пошкодженості тварин. Також дрони забезпечують моніторинг за крупними шкідниками, наприклад гризунами. При вирощуванні рослин малогабаритні літаки використовують при обробці полів засобами рослин, внесення мінеральних добрив та боротьби із пожежами в лісосмугах. У скотарстві, при вільно вигульній системі догляду за тваринами дрони використовують для контролю за рухом та збереженням поголів'я стада. У зв'язку із великими дистанціями у США авіацію активно використовують для перевезення тварин із одного регіону в інший зменшуючи час перевезень та ризику загибелі тварин [3].

Галузь торгівлі поділяються на оптову та роздрібну. Останнім часом набирає популярності онлайн торгівля та розвиток маркетплейсів. Види торгівлі залежно від типу учасників угоди поділяються на:

- Business to Business (B2B);
- Business to consumer (B2C);
- Business to government (B2G);

– Consumer to Consumer (C2C).

Авіація використовується практично в кожному із названих видів торгівлі. Підприємства виробляють додаткові деталі та запасні частини для пасажирського авіатранспорту. Туризм та продаж квитків відноситься до другого типу торгівлі. Під час воєнних дій дуже активно збільшились обсяги реалізації запасних частин державним підприємствам (військовим установам). Особливістю такою торгівлі є формування тендерів на закупівлю. З розвитком цифрових технологій активно збільшується ринок торгівлі за допомогою Інтернет продажу. За даними Statista частка продавців на відомому маркетплейсі Etsy складає 3%, на якому можна знайти українські іграшкові літаки та вертоліти з системою управління.

Сфера управління включає до себе систему управління товаропотоками від сировини до готової продукції. Логістика має 5 видів транспортних систем: повітряну, водну, автомобільну, залізничну та трубопровідну. Із модернізацією транспортної інфраструктури (ремонт злітних смуг, побудова нових аеропортів, організація внутрішнього зберігання вантажів в аеропортах) швидко збільшується рівень доходів від надання авіаційних послуг у сфері управління. У 2021 році обсяги перевезень авіатранспортом склали 0,1 млн тон. Слід зауважити, що авіаційна галузь є часткою ринку праці, який існує за рахунок попиту та пропозицій робочих місць пілотів, інженерів з технічного обслуговування повітряних суден, диспетчерів, адміністраторів та менеджерів аеропортів, інженерами та науковцями конструкторських бюро. У 2022 році у період воєнного стану вкрай актуальними стали послуги навчання та підвищення кваліфікації в авіації.

Підсумовуючи вищесказане, незважаючи на незначний фінансовий вклад в розвиток економіки сьогодні, авіація є потужною силою для розвитку України та забезпечення її безпеки. Виконуючи роль допоміжної логістичної системи, авіаційні послуги надають можливість сформувати потужну зовнішньоекономічну політику держави.

Список використаних джерел:

1. Обсяг реалізованої промислової продукції за видами діяльності 2021 рік. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Обсяг виробленої будівельної продукції за видами у 2014-2021 роках. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Intradco. (2022, April 25). Over 30 years of International Livestock Transport. Intradco Global. Retrieved October 29, 2022, from. URL: <https://intradco-global.com/livestock-transport/>